

Поняття злочину. Склад злочину

*Вячеслав НАВРОЦЬКИЙ,
член Робочої групи
з розвитку кримінального права*

СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ: «ЗЛОЧИН» ТА «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ»

Як теоретичне поняття
«кримінальне
правопорушення»
існувало споконвіків.
Але не
використовувалося.

Чому?

ПОНЯТТЯ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ»

**Кримінальне правопорушення =
злочин + проступок**

ПОНЯТТЯ

«КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ»

Запровадження:

- ☐ Концепція реформування кримінальної юстиції України 2008 :затверджена Указом Президента України від 8 квітня 2008 р. №311/2008
- ☐ КПК України 2012
- ☐ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень: Закон від 22листопада 2018 № 2617-VIII

ПОНЯТТЯ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ»

Матеріально-
правове поняття
«кримінальне
правопорушення»
зараз відіграє
головним чином
процесуальну роль

Диференціація процесу
щодо злочину («повне»
досудове розслідування) та
проступку (дізнання)

КОНЦЕПЦІЯ ПРОЕКТУ КК ЩОДО ПОНЯТТЯ «КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ»

КК регламентує лише
злочин

Проступок не іменується
кримінальним, повинен
регламентуватися
окремим Кодексом про
проступки

**Але виявляється
майже повна
тотожність положень
Загальних частин КК
та КпП – навіщо два
кодекси (+третій:
Кодекс порушень)?**

Визначення понять за чинним КК та проектом КК

Кримінальним
правопорушенням
є [1] передбачене цим
Кодексом [2] суспільно
небезпечне [3] винне
[4] діяння (дія або
бездіяльність), вчинене
[5] суб'єктом
кримінального
правопорушення // ч.1
ст.11 КК

1. Злочином є [1]
протиправне діяння, що
відповідає [2] складу
злочину, [3] передбаченого
цим Кодексом.

2. Протиправним є діяння,
яке порушує норми
приватного або публічного
права.

// ст.2.1.1. Проекту

Зв'язок понять «злочин» та «склад злочину» в проекті КК

**Поняття злочину
розкривається через
поняття складу злочину**

**Склад злочину
характеризує явище
злочину як соціального і
юридичного феномена**

Генезис поняття

Corpus delicti – поняття відоме з часів римського права (біля 2,5 тис. років).

Тривалий час мало процесуальний (прикладний) зміст – означало наявність сукупності виявлених на місці вчинення злочину ознак, достатніх для оголошення розшуку винного

Як матеріально-правове поняття використовується біля 2,5 століть.

:система ознак, наявність яких означає, що вчинене діяння є злочином

СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ

**Склад кримінального правопорушення=
склад злочину + склад проступку**

ПОНЯТТЯ СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ У ЗАКОНІ

КПК України:

Ст.129,ч.3

Ст.130,ч.2

Ст. 218, ч.4, абз.3

Ст.284, ч.1 п.(2)

Ст.368, ч.1, п.(2)

Ст. 373, ч.1, п.(3)

КК України:

Ст.2, ч.1: Підставою кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад кримінального правопорушення, передбаченого цим Кодексом

Термін використовується,
а зміст – не розкритий.

ПОНЯТТЯ «СКЛАД ЗЛОЧИНУ» У ПРОЕКТІ КК

**Використане понад 50
(наразі - 55) разів**

З використанням поняття
«склад злочину»
визначається поняття
злочину (ст.2.1.1.)

У окремій статті (Стаття
2.1.2. Склад злочину)
наведене визначення
цього поняття

ПОНЯТТЯ «СКЛАД ЗЛОЧИНУ» У ПРОЕКТІ КК

Стаття 2.1.2. Склад злочину

1. Складом злочину є сукупність обов'язкових ознак, передбачених у статті Особливої частини та статтях Загальної частини цього Кодексу, що визначають об'єкт, об'єктивну сторону, суб'єкт, суб'єктивну сторону злочину.
2. Ознаки складу злочину встановлюються тільки цим Кодексом, а їх зміст визначається на підставі положень цього Кодексу та інших джерел права.
3. У статтях цього Кодексу визначаються ознаки складу закінченого одиничного злочину, вчиненого однією особою. Склад незакінченого злочину та склад злочину, вчиненого у співучасті, визначаються з урахуванням положень Розділів 2.4 і 2.5 цього Кодексу.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

і ГОТОВИЙ ДО ДИСКУСІЇ!